

Anonymisoitu versio

Käännös

C-284/24 –1

Asia C-284/24

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

23.4.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

High Court (Irlanti)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

12.4.2024

Kantaja:

LD

Vastajat:

Criminal Injuries Compensation Tribunal

Minister for Justice and Equality

Irlanti

Attorney General

[–]

HIGH COURT (ylempi piirituomioistuin, Irlanti)

[–]

[viittaus kansalliseen lainsäädäntöön]

[–]

EUROOPAN UNIONIN TOIMINNASTA TEHDYN SOPIMUKSEN
267 ARTIKLAN MUKAISEN

FI

**ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄMISTÄ
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIMELLE KOSKEVASSA
ASIASSA**

[– –] [luetellaan asianosaiset]

[– –] [ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemiseen johtaneen kansallisen menettelyn vaiheet]

[– –] jossa High Court esittää 28.7.2023 antamansa tuomion virallisena ennakkoratkaisupyynnönä Euroopan unionin tuomioistuimelle (jäljempänä unionin tuomioistuin) [– –],

välipäätöksen liitteenä on 22.3.2023 sähköisesti annettu kirjallinen tuomio

ja jossa asianosaiset [– –] ovat virallisen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä unionin tuomioistuimelle helpottaakseen esittäneet sen tueksi asiakirja-aineistoa, joka on liitetty edellä mainittuun tuomioon [– –] [– –] [– –], mukaan lukien kolme lääkärintilauslausetta, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti kantajan vammat [– –]

PÄÄTETÄÄN, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 267 artiklan nojalla kysymykset, sellaisina kuin ne esitetään [– –] High Courtin 22.3.2024 antamassa kirjallisessa tuomiossa [– –], esitetään unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisun antamista varten[,] mainitut kysymykset ovat [seuraavat:]

[– –] [toistetaan jäljempänä muotoiltavat kysymykset]

JA PÄÄTETÄÄN, että asian käsittelyä lykätään yleisesti, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa.

High Court [– –] päättää menettelyssä tähän mennessä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista myöhemmin.

[– –]

[– –] [kirjaajan nimi]

KIRJAAJA

Valmistunut: 22.4.2024

[– –] [asianosaisten edustajat ja asiamiehet]

Edellä mainittu liite

[– –]

HIGH COURT

[2024] IEHC 171

[--]

22.3.2024

[--] [kansallinen viitenumero]

[--] [toistetaan asianosaiset]

ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄVÄ TUOMIOISTUIN

- 1 Tämän ennakkoratkaisupyyntöä esittää High Court of Ireland [--] (jäljempänä **ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin**) [--]
- 2 [--] [tiedoksiantoon liittyviä yksityiskohtia]

PÄÄASIAN OIKEUDENKÄYNNIN ASIANOSAISET

- 3 [--]

RIIDAN KOHDE

- 4 Nyt kyseessä oleva menettely (**Plenary Proceedings, jäljempänä plenary-menettely**) koskee kantajan Criminal Injuries Compensation Tribunalille (rikosvahinkojen korvauksia käsittelevä tuomioistuin, Irlanti; jäljempänä Tribunal) tekemää hakemusta, jolla haettiin korvausta rikoksista aiheutuneiden henkilövahinkojen korvaamista koskevasta järjestelmästä (Scheme of Compensation for Personal Injuries Criminally Inflicted, jäljempänä korvausjärjestelmä).
- 5 Korvausjärjestelmä on ei-lakisäätäinen mekanismi, jolla Irlanti panee nykyisin täytäntöön rikoksen uhreille maksettavista korvauksista 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/80/EY (jäljempänä **korvausdirektiivi**)¹ mukaiset velvoitteensa. Ensimmäinen vastaaja, Tribunal, on korvausjärjestelmän hallinnoinnista Irlannissa vastaava elin. Toinen vastaaja on hallituksen ministeriö, jonka vastuulla on varmistaa, että Tribunal toteuttaa korvausjärjestelmää tehokkaasti. Kolmas vastaaja on oikeushenkilö, joka on oikeudellisesti vastuussa toisen vastaajan ja sen virkamiesten ja/tai toimihenkilöiden toimista. Neljäs vastaaja on Irlannin perustuslaissa nimetty lainvalvontaviranomainen (syyttäväviranomainen), [jota] vastaan kanne on nostettu edustajan ominaisuudessa. Ensimmäisestä, toisesta, kolmannelta ja neljännestä vastaajasta käytetään jäljempänä nimitystä ”vastaajat” ja/tai ”Irlanti”.

¹ Vaikka järjestelmä otettiin käyttöön huomattavasti ennen korvausdirektiiviä.

- 6 Tässä menettelyssä esille tuleva kysymys, joka edellyttää SEUT 267 artiklan mukaisen ennakkoratkaisupyyntöön esittämistä, on se, loukataanko sillä, että korvausjärjestelmän ulkopuolelle on jätetty aineettomista vahingoista, kipu ja särky mukaan lukien, maksettavat korvaukset, kantajan oikeutta korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaisiin oikeudenmukaisiin ja riittäviin korvauksiin. Kaikki ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevan asian asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisupyyntö on tarpeellinen.

ASIAN PERUSTANA OLEVAT TOSISEIKAT

Pahoinpitely

- 7 Kantaja, joka on Espanjassa syntynyt ohjelmistoinsinööri, joutui vakavan väkivaltarikoksen uhriksi Irlannissa 12.7.2015, kun ryhmä henkilöitä pahoinpiteli hänet kadulla hänen kotinsa ulkopuolella. Kolme henkilöä, joista kaksi oli alaikäisiä, asetettiin syytteeseen ja tuomittiin useista pahoinpitelyyn liittyvistä rikoksista. Kantaja ei ole pystynyt varmistamaan alaikäisten pahoinpitelijöiden henkilöllisyyttä.
- 8 Kantajalle aiheutui pahoinpitelystä merkittävä ja pysyvä silmävamma ja muita vammoja. Hänen vammojensa yksityiskohdat esitettiin pääpiirteittäin hakemuksessa, jonka hänen asianajajansa toimitti hänen puolestaan Tribunalille, seuraavasti:

”[Kantajan] kimppuun hyökkäsi ryhmä, joka koostui neljästä henkilöstä, jotka potkivat häntä voimakkaasti, kunnes hän kaatui maahan, ja jatkoivat potkimista sen jälkeen noin 20 minuutin ajan. [Kantaja] menetti tajuntansa hyökkäyksen aikana. Hän sai hyökkäyksessä useita silmävammoja, kuten vasempaan silmänpohjaan silmäkuopan murtuman hyvin lähelle näköhermoa. Hänen silmiään jouduttiin leikkaamaan, ja hän menetti osittain näön vasemmasta silmästään. Hän kärsii nykyään myös kaksoisnäöstä silmälihaksen paikaltaan siirtymisen seurauksena. [Kantajan] leukaluu murtui, ja hänen hampaastaan irtosi pala. Hänen vasempaan olkapäähänsä tuli ruhjevamma. Hän joutui pitämään vasenta kättään kantositeessä jonkin aikaa, ja vasemman käden liikerata supistui pysyvästi osittain. Hän sai myös vammoja vyötäröönsä ja rintakehäänsä. [Kantaja] kärsii myös ahdistuneisuudesta hyökkäyksen seurauksena..

[Kantajalla] on tällä hetkellä kipuja, ja hän menetti osittain näön vasemmasta silmästään. Hän kärsii edelleen kaksoisnäöstä molemmissa silmissään, erityisesti aamuisin heräämisen jälkeen. Hänen vasemman kätensä liikerata on edelleen rajoittunut. Hän kärsii myös edelleen psyykkisestä pahoinvoinnista ja ahdistuneisuudesta. Hänen hampaastaan puuttuu yhä pala.

[Kantaja] joutui olemaan poissa työstä tapauksen seurauksena. – –

[Kantaja] irtisanottiin työstään ja on tällä hetkellä työttömänä.”²

Kantajan korvausjärjestelmän mukainen hakemus

9 Kantaja jätti 1.10.2015 korvausjärjestelmän mukaisen korvaushakemuksen Tribunalille. Kantajalle ilmoitettiin 14.2.2019 Tribunalin päätöksestä (jäljempänä **päätös**), jolla hänelle myönnettiin korvausta järjestelmästä 645,65 euroa (jäljempänä **korvaus**).

10 Päätöksessä todettiin muun muassa seuraavaa:

”[Kantajalle] aiheutui henkilövahinkoja ja omaisuusvahinkoa väkivaltaisesta hyökkäyksestä ja siihen liittyneestä lyömisestä 12.7.2015 Dublinin kaupungissa, kun kadulla hänen kotinsa ulkopuolella hänen kimppuunsa kävi ryhmä henkilöitä, joista osa oli alaikäisiä ja joista osaa vastaan nostettiin syytteet useista rikoksista. [Kantajalle] ei ole maksettu tähän mennessä korvausta.

Tribunal on vakuuttunut siitä, että itse maksetut kustannukset, joita vaaditaan korvattaviksi, liittyvät suoraan väkivaltarikoksiin ja että hakemus täyttää yleisen korvausjärjestelmän ehdot – –

Tribunal huomauttaa, ettei [kantaja] ole vaatinut hammasvammoista aiheutuneiden kulujen korvaamista.

Tribunal suorittaa 645,62 euron suuruisen ex gratia -korvauksen [kantajan] itse maksamista kustannuksista, jotka liittyvät suoraan väkivaltarikoksiin, joista on nostettu kanne, toteen näytetyt teot mukaan luettuina.

Tribunal ei voi korvausjärjestelmän perusteella korvata käteistä rahaa, joka [kantajalta] varastettiin hyökkäyksen yhteydessä, tai suorittaa korvausta muusta omaisuuden menetyksestä tai omaisuusvahingosta.”

11 Tribunalin 14.2.2019 päivättyyn kirjeeseen ei sisältynyt korvauksen erittelyä, jollaista kantajan asianajajat pyysivät asianmukaisesti 3.4.2019. Tribunal toimitti 10.4.2019 päivätyllä kirjeellä kantajan asianajajille seuraavan korvauksen erittelyn:

”Maksu ajokortin korvaamisesta 44,20 €

Silmälasienvaihtokulut 339,00 €

Lääkkeet 28,82 €

² Ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn kuluessa kantaja esitti kolme lääkärintlausuntoa, joissa hänen vammansa kuvataan yksityiskohtaisemmin. [– –]

Sairaalakulut 100,00 €

Matkakulut 133,63 €

Yhteensä 645,65 €

- 12 Kantaja oli esittänyt kustannuksia ainoastaan 645,65 euron edestä, ja korvaus vastaa siten kantajan itse maksamien kustannusten osalta korvattavaksi vaadittua kokonaisuuttakaan. Korvausjärjestelmän säännösten mukaisesti korvaus rajoittui kantajan itse maksamiin kustannuksiin eikä sisältänyt korvausta aineettomista vahingoista, kipu ja särky mukaan lukien, hänelle hyökkäyksessä aiheutuneista merkittävistä ja pysyvistä vammoista huolimatta.

Plenary-menettely

- 13 Kantaja pani plenary-menettelyn vireille 2.8.2019 ja vaati muun muassa, että tuomioistuin
- toteaa, että korvausjärjestelmä on yhteensopimaton 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/80/EY ja/tai perusoikeuskirjan 1 ja/tai 3 ja/tai 4 ja/tai 7 ja/tai 9 artiklan mukaisen valtion velvoitteen kanssa, koska sillä ei varmisteta oikeudenmukaista ja asianmukaista korvausta siitä syystä, että aineettomat vahingot, kipu ja särky mukaan lukien, on jätetty korvausjärjestelmän ulkopuolelle,
 - toteaa, että kantajalla rikoksen uhriksi joutuneena henkilönä, jonka oikeuksia korvaukseen valtio oli velvollinen puolustamaan, on oikeus korvauksiin kivusta ja särystä.

KANSALLINEN KORVAUSJÄRJESTELMÄ

- 14 Korvausjärjestelmä on ei-lakisääteinen hallinnollinen järjestelmä, jota rahoitetaan vuotuisilla ja rajoitetuilla käteisavustuksilla ja jonka tarkoituksena on maksaa asianmukaisissa tapauksissa uhreille korvausta rikosvahingoista.
- 15 Tällaisen korvausjärjestelmän tarpeellisuus perustui siihen, ettei rikoksen uhreilla ollut käytettävissään toimivaa ja tehokasta oikeussuojakeinoa heille aiheutuneita vammoja varten (rikoksentekejiä ei välttämättä voida tunnistaa tai heillä ei ole riittävästi varoja korvausten maksamiseen, jos heidät todetaan korvausvelvollisiksi muissa menettelyissä). Korvausjärjestelmän historiallisen taustan (1974) muodostavat terroristien Dublinissa vuoden 1972 lopulla ja vuoden 1973 alussa tekemät pommi-iskut.
- 16 Henkilöillä, joille aiheutuu vammoja väkivaltarikoksen seurauksena Irlannin valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, on ollut 1.10.1972 lähtien mahdollisuus saada korvausjärjestelmän mukaisia korvauksia. Korvausjärjestelmä laadittiin siinä tarkoituksessa, että se olisi ymmärrettävä henkilölle, jolla on vain

vähän tai ei lainkaan oikeudellista tietämystä, ja että henkilö, joka toimii omissa nimissään, voisi jättää korvaushakemuksen Tribunalille ilman, että hänen on tarpeen käyttää oikeudellista avustajaa.

- 17 Tribunal perustettiin 8.5.1974 hallinnoimaan korvausjärjestelmää ja käsittelemään hakemuksia ensimmäisenä asteena, ja se otettiin käyttöön ennen korvausdirektiiviä. Korvausjärjestelmää on muutettu kahdesti sen käyttöönoton jälkeen, vuonna 1986 (plenary-menettelyssä on kyse tästä muutetusta korvausjärjestelmästä^[-1]) ja vuonna 2021^[-1].
- 18 Korvausjärjestelmän 1 §:ssä säädetään, että korvausta voidaan maksaa henkilövammasta, ”jos vamma johtuu suoraan väkivaltarikoksesta ––”. Alkuperäisessä muodossaan korvausjärjestelmästä voitiin korvata myös aineettomia vahinkoja, kipu ja särky mukaan lukien, mutta tämä poistettiin vuonna 1986, koska se rasitti valtiontaloutta syvän taantumun aikana.
- 19 Korvausjärjestelmässä, sellaisena kuin sitä muutettiin vuonna 1986, uhrille voitiin suorittaa korvauksena ”ex gratia” -maksu. Sen 6 §:ssä etenkin säädettiin, että Tribunal maksaa korvausta yksityisoikeudellisesta vastuusta annetun vuoden 1995 lain (Civil Liability Act 1995, sellaisena kuin se on muutettuna) mukaisten vahinkojen perusteella. Korvausta ei kuitenkaan makseta:
- a) varoittavana, rangaistusluonteisena tai ankaroitettuna vahingonkorvauksena;
 - b) seksuaalirikoksen uhrille syntyneen lapsen elatuksesta;
 - c) elinajanodotteen menettämisestä tai lyhenemisestä;
 - d) jos uhri on menehtynyt, uhrin jäämistön hyväksi; tai
 - e) siltä osin kuin vammat ovat aiheutuneet 1.4.1986 tai sen jälkeen, kivusta ja särystä. (alleviivaus tässä)
- 20 Korvausjärjestelmässä ei määritetä enimmäismäärää siitä maksettavalle korvaukselle. Korvausjärjestelmästä ei korvata oikeudenkäyntikuluja eikä oikeudellisia kuluja.
- 21 Plenary-menettelyssä käsiteltävä riita-asia koskee ensisijaisesti sitä, ettei korvausjärjestelmässä makseta korvausta vammoista uhrille aiheutuneiden kivun ja säryn osalta, ja sen yhteensopivuutta korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan kanssa.

ASIAA KOSKEVAT OIKEUSSÄÄNNÖT

Euroopan unionin oikeus

Korvausdirektiivi

- 22 Korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot puolustavat tahallisten väkivaltarikosten uhrien oikeuksia sekä kansallisissa että rajatylittävissä tapauksissa varmistamalla ”oikeudenmukaiset ja riittävät korvaukset”, seuraavasti:

”Kaikkien jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden kansallisissa säädöksissä on säännökset niiden alueella tehtyjen tahallisten väkivaltarikosten uhreja koskevasta korvausjärjestelmästä, jolla varmistetaan uhreille oikeudenmukaiset ja riittävät korvaukset.”

- 23 Korvausdirektiivin johdanto-osan perustelukappaleissa kuvataan sen perustana olevia tarkoituksia seuraavasti:

”(1) Yksi Euroopan yhteisön tavoitteista on poistaa henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet jäsenvaltioiden väliltä.

--

(3) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti laatimaan vähimmäisvaatimukset rikoksen uhrien suojaamisesta, erityisesti heidän mahdollisuuksistaan saada oikeussuojaa ja oikeudestaan saada vahingonkorvauksia, oikeudenkäyntikulut mukaan luettuina.

--

(6) Euroopan unionin alueella tapahtuneiden rikosten uhrien tulisi voida saada kärsimistään vahingoista oikeudenmukainen ja asianmukainen korvaus riippumatta siitä, missä Euroopan yhteisön alueella rikos on tehty.

(7) Tässä direktiivissä otetaan käyttöön yhteistyöjärjestelmä, jolla helpotetaan rikosten uhrien mahdollisuutta saada korvaus rajatylittävissä tilanteissa ja jota olisi sovellettava jäsenvaltioiden alueella tehtyjen tahallisten väkivaltarikosten uhreja koskevien kansallisten korvausjärjestelmien perusteella. Tämän vuoksi kaikilla jäsenvaltioilla olisi oltava rikosten uhreja koskeva korvausjärjestelmä.

--

(10) Rikoksen uhri ei useinkaan voi saada korvausta rikosentekijältä, koska rikosentekijä ei varojen puutteen vuoksi välttämättä pysty maksamaan hänen maksettavakseen tuomittuja vahingonkorvauksia tai koska häntä ei ole saatu selville tai häntä vastaan ei ole voitu nostaa syytettä.”

Euroopan unionin oikeuskäytäntö

- 24 Unionin tuomioistuin on tarkastellut korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohtaa melko vähän. Vaikka unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei olekaan käsitelty suoraan ja lopullisesti plenary-menettelyssä kyseessä olevaa ensisijaista

riitakysymystä eli sitä, onko aineellisista ja aineettomista menetyksistä tai vahingoista, kipu ja särky mukaan lukien, maksettava korvaus ja jos on, niin missä määrin, unionin tuomioistuimen äskettäinen ratkaisu asiassa **BV** toimii tältä osin hyödyllisenä ohjenuorana.

Oikeudenmukainen ja riittävä korvaus

- 25 Asiassa **BV** ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedusteli muun muassa, voidaanko tahallisten väkivaltarikosten uhreja koskevasta Italian korvausjärjestelmästä seksuaalisen väkivallan uhrille myönnettyä 4 800 euron kiinteämääräistä korvausta pitää oikeudenmukaisena ja riittävänä korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin tavoin.
- 26 Unionin tuomioistuin katsoi, että vaikka korvausdirektiivi ei ole esteenä kertamääräisen korvauksen maksamiselle, 4 800 euron kiinteämääräinen korvaus ei vaikuta vastaavan korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua oikeudenmukaista ja riittävää korvausta. Tähän ratkaisuun päätyessään unionin tuomioistuin vahvisti seuraavat periaatteet:
- i. Jäsenvaltioilla on harkintavaltaa maksettavan korvauksen määrän ja tällaisen korvauksen määrittämistavan osalta (*tuomion 58 ja 61 kohta*).
 - ii. Korvaus on sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jonka alueella rikos on tehty, maksettava sellaisen kansallisen korvausjärjestelmän kautta, ”jonka rahoituksen kestävyys on varmistettava, jotta voidaan taata oikeudenmukainen ja riittävä korvaus kaikille asianomaisen jäsenvaltion alueella tehtyjen tahallisten väkivaltarikosten uhreille” (*tuomion 59 kohta*).
 - iii. Korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu oikeudenmukainen ja riittävä korvaus ei välttämättä vastaa vahingonkorvausta, joka tahallisen väkivaltarikoksen tekijä voitaisiin velvoittaa maksamaan uhrille. Tämän saman korvauksen ”ei välttämättä edellytetä varmistavan uhrille aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen täyttä hyvitystä” (*tuomion 60 kohta*).
- 27 Unionin tuomioistuin myös totesi korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan tulkintaa koskevat seuraavat ”merkitykselliset seikat”, jotka jäsenvaltioiden on otettava huomioon sen varmistamiseksi, että tahallisten väkivaltarikosten uhrin saavat ”oikeudenmukaisen ja riittävän” korvauksen.
- i Jäsenvaltio ylittäisi korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa annetun harkintavallan, ”jos sen kansallisissa säännöksissä säädettäisiin tahallisten väkivaltarikosten uhreille korvauksesta, joka olisi puhtaasti symbolinen tai ilmeisen riittämätön tehdystä rikoksesta näille uhreille aiheutuneiden seurausten vakavuuteen nähden” (*tuomion 63 kohta, alleviivaus tässä*).

- ii Korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan nojalla näille rikoksen uhreille myönnettävä korvaus ”myötävaikuttaa heille aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen hyvittämiseen” (tuomion 64 kohta, *alleviivaus tässä*).
- iii Tämän myötävaikutuksen ”voidaan katsoa olevan oikeudenmukainen ja riittävä, jos sillä kompensoidaan riittävässä määrin kärsimykset, joita heille on aiheutunut” (tuomion 64 kohta, *alleviivaus tässä*).
- iv Korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohta ei ole esteenä kertamääräisen korvauksen maksamiselle, jos summa voi vaihdella ”kärsityn väkivallan mukaan” sen välttämiseksi, että korvaus voisi osoittautua ”ilmeisen riittämättömäksi” (tuomion 65 ja 66 kohta).
- v Kiinteämääräistä korvausta ei voida pitää oikeudenmukaisena ja riittävänä, jos se vahvistetaan ottamatta huomioon tehdystä rikoksesta uhreille aiheutuneiden ”seurausten vakavuutta” (tuomion 69 kohta).
- vi Korvauksen on myötävaikutettava ”riittävässä määrin aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen korjaamiseen” (tuomion 69 kohta, *alleviivaus tässä*).
- 28 Julkisasiamies Bobek huomautti ratkaisuehdotuksessaan **BV**, että direktiivin mukaisen korvauksen ja kansallisen vahingonkorvauslainsäädännön mukaisen korvauksen maksamisen tarkoitus ja logiikka poikkeavat toisistaan. Kansallisen lainsäädännön mukaan korvauksella, joka rikoksentekijän on maksettava rikoksen uhrille, on tapana noudattaa täyden korvauksen periaatetta. Maksettavaksi määrätyn summan on niin tarkoin kuin mahdollista ilmennettävä uhrin kärsimän tappion, vamman ja haitan täyttä korvaamista. Korvausdirektiivin mukaisesti maksettavan korvauksen logiikka on kuitenkin (yleisluontoisen) julkisen (rahallisen) avun tarjoaminen rikosten uhreille, eikä sen perustana ole mikään jäsenvaltion viranomaisten tekemä virhe.
- 29 Julkisasiamies Bobek totesi lisäksi ratkaisuehdotuksessaan **BV**, että vaikka edellytys, jonka mukaan korvauksen on oltava oikeudenmukainen ja riittävä, asettaa jäsenvaltioiden harkintavallalle rajan tässä asiassa, tämä raja on huomattavan ”kevyt”. Korvausdirektiivissä annetaan siten kiistatta jäsenvaltioille jonkinlaista harkintavaltaa kansallisten korvausjärjestelmiensä muotoilussa. Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin kuitenkin tiedustelee, onko jäsenvaltioilla toimivaltaa rajata väkivaltarikosten uhreille maksettavia korvauksia koskevien kansallisten korvausjärjestelmiensä ulottuvuus siten, että sen ulkopuolelle jätetään kokonaan aineettomasta vahingosta, kipu ja särky mukaan lukien, maksettavat korvaukset.

Aineeton vahinko

- 30 Unionin tuomioistuin ei täsmentänyt tuomiossa **BV**, mitä menetystä tai vahinkoa voitaisiin pitää ”henkisenä kärsimyksenä”. Vaikuttaa siltä, ettei unionin
- 10

tuomioistuin ole tähän mennessä tarkastellut tätä kysymystä korvausdirektiivin yhteydessä.

- 31 Unionin tuomioistuin on tarkastellut jossain määrin käsitettä ”aineeton” vahinko asioissa, joissa vaadittiin vahingonkorvausta SEUT 340 artiklan nojalla, ja tietosuojaan yhteydessä.
- 32 *Asiassa Euroopan unioni (jota edusti Euroopan unionin tuomioistuin) v. Kendrion* (C-150/17, EU:C:2018:612), jossa oli kyse SEUT 340 artiklan nojalla nostetusta vahingonkorvauskanteesta, julkisasiamies Wahl käsittelee aineettoman vahingon käsitettä jokseenkin yksityiskohtaisesti ratkaisuehdotuksensa sivulla 12. Ratkaisuehdotuksensa 105 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa hän toteaa seuraavaa:

”105. SEUT 340 artiklan mukaisella korvauksella pyritään mahdollisuuksien mukaan palauttamaan vahingonkärsijän varat sellaisiksi kuin ne olivat ennen unionin toimielimen lainvastaista menettelyä.

Rahalliset menetykset, jotka ovat suora seurausta tästä menettelystä, on tavallisesti korvattava maksamalla näitä menetyksiä vastaava summa.

106. Tämä [menetyksiä vastaavan summan laskeminen] on kuitenkin mahdotonta sellaisten menetysten tapauksessa, jotka eivät ole rahallisia tai aineellisia. Useimmissa oikeusjärjestelmissä aineettoman vahingon käsitteellä tarkoitetaan vahinkoja, jotka ovat vaikeasti määriteltävissä ja joiden taloudellista arvoa ei voida helposti määrittää, koska niillä ei tarkasti ottaen ole markkina-arvoa. Tyypillisiä esimerkkejä tällaisista vahingoista ovat kipu ja särky, henkinen kärsimys, kuolema tai lähiomaisen menettäminen. Se kattaa lähinnä erilaisia fyysisen ja/tai psyykkisen haitan muotoja.

--

108. Jos rahallista (ja muuta kuin symbolista) korvausta pidetään tarkoituksenmukaisimpana hyvityksenä tietyssä tapauksessa, myönnettävän summan määrittäminen ei ole helppo tehtävä. Tällaisessa tapauksessa toimivaltaisen tuomioistuimen on arvioitava määrä, joka kuvastaa riittävästi vahingonkärsijälle aiheutunutta vahinkoa, rankaisematta kohtuuttomasti lainvastaisesta menettelystä vastuussa olevaa tahoa. Ellei käytettävissä ole ilmeisiä tai yleisesti hyväksytyjä taloudellisia mittapuita, tuomarit voivat käyttää ohjenuorana vain sellaisia yleisiä periaatteita kuin esimerkiksi yhtäältä kohtuus, oikeudenmukaisuus ja oikeasuhteisuus sekä toisaalta ennakoitavuus, oikeusvarmuus ja yhdenvertainen kohtelu.

109. On siten vääjäämätöntä, että tuomioistuimilla on merkittävä harkintavalta määritettäessä aineettoman vahingon olemassaoloa, yksilöidessään parhaita tapoja hyvittää vahinko riittävästi ja tarvittaessa laskiessaan myönnettävää summaa.”

- 33 Unionin tuomioistuin antoi asiassa **Österreichische Post** (C-300/21) ensimmäisen tuomionsa, jossa se tarkasteli aineetonta vahinkoa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus) 82 artiklan yhteydessä. Se totesi, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei ole säännöstä, jolla määritettäisiin säännöt, jotka koskevat sen vahingonkorvauksen arviointia, jota rekisteröity voi vaatia. Koska unioni ei ole antanut asiaa koskevia sääntöjä, jokaisen jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä on siten vahvistettava tällaisia kanteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja erityisesti perusteet tässä yhteydessä maksettavan korvauksen suuruuden määrittämiseksi, sillä edellytyksellä, että mainittuja vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan. Unionin tuomioistuin vahvisti tuomiossaan **Natsionalna agentsia za prihodite** (C-340/21, EU:C:2023:986), että ilmaisu ”aineeton vahinko” kattaa tilanteen, jossa rekisteröity vetoaa perusteltuun pelkoonsa siitä, että kolmannet osapuolet luovuttavat tai käyttävät tulevaisuudessa väärin hänen henkilötietojaan.
- 34 Komissio antoi 20.4.2009 neuvostolle, parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen korvausdirektiivin soveltamisesta. Kertomukseen sisältyivät tuolloin käynnissä olleen korvausdirektiivin kansallisen täytäntöönpanovaiheen, joka alkoi 1.1.2006 ja päättyi 31.12.2008, tarkastelun tulokset. Kertomuksessa todettiin muun muassa, että useimmat jäsenvaltiot maksavat kansallisissa korvausjärjestelmissään korvausta sekä henkilövahingoista että kuolemaan johtaneesta vahingosta ja että monien jäsenvaltioiden järjestelmät kattavat myös sairauden ja henkisen vahingon. Kertomuksessa pääteltiin, että kansallisista korvausjärjestelmistä myönnetään oikeudenmukaisia ja riittäviä korvauksia tahallisten väkivaltarikosten uhreille ja että näytti siltä, että jäsenvaltioissa noudatetaan direktiivin vaatimuksia varsin hyvin.

Kansallinen oikeus

Kansallinen lainsäädäntö

- 35 Korvausjärjestelmä ei ole lainsäädäntöväline. Se on hallinnollinen menettely, jonka mukaisesti rikosten uhrit voivat hakea korvausta valtiolta. Se on otettu käyttöön ennen korvausdirektiivin antamista.

Kansallinen oikeuskäytäntö

Asian kannalta merkityksellinen kansallinen oikeuskäytäntö, jossa tarkastellaan sitä, annetaanko korvausdirektiivissä oikeus saada korvausta kivusta ja särystä

- 36 Court of Appeal (ylioikeus, Irlanti) tarkasteli melko seikkaperäisesti unionin tuomioistuimen asiassa **BV** antamaa ratkaisua tuomiossaan **Doyle v. The Criminal Injuries Compensation Tribunal ym.** ja **Kelly v. The Criminal Injuries Compensation Tribunal ym.**, [2020] IECA 342 (jäljempänä tuomio

Doyle ja Kelly). Valittajat riitauttivat korvausjärjestelmän useilla perusteilla ja väittivät muun muassa, että kivusta ja särystä maksettavan korvauksen jättäminen korvausjärjestelmän ulkopuolelle oli korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan vastaista.

- 37 Valittajat katsoivat, että tuomioistuinten on noudatettava vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita ja että unionin tuomioistuimen tuomion **BV** mukaan kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on varmistaa, että tahallisesta rikoksesta ”uhreille aiheutuneiden seurausten vakavuus otetaan jossain määrin huomioon” sisällyttämällä korvausjärjestelmään mahdollisuus myöntää korvausta aineettomista vahingoista. Vastapuolet väittivät, että unionin tuomioistuimen ”oikeudenmukaisesta ja riittävästä” korvauksesta esittämiä toteamuksia (tuomio BV, 58 ja 61 kohta) olisi tulkittava Italian korvausjärjestelmän, jossa säädettiin kiinteämääräisistä korvauksista, yhteydessä. Irlannin korvausjärjestelmässä ei sitä vastoin ole käytössä korvausten enimmäismäärää, ja siitä voidaan korvata monenlaisia uhrin itsensä maksamia kustannuksia ja myös tulevia tulonmenetyksiä.
- 38 Tuomion Doyle ja Kelly 69 kohdassa Court of Appeal vahvisti, että ”ei ole enää epäilystäkään siitä, että [korvaus]direktiivissä todellakin annetaan unionin oikeudesta johtuva oikeus saada korvausta valtiolta” tahallisten väkivaltarikosten uhreille.
- 39 [Tuomari] katsoi unionin tuomioistuimen ”selventäneen merkittävästi” korvausdirektiivin soveltamisalaa ja vahvistaneen unionin oikeudesta johtuvan oikeuden korvaukseen [– –] ja totesi, että oli tarpeen tarkastella muun muassa kyseisen oikeuden laajuutta tai ulottuvuutta ja ”erityisesti kivusta ja särystä maksettavan korvauksen jättämistä Irlannin korvausjärjestelmän ulkopuolelle – –”.
- 40 Court of Appeal huomautti, että tuomioon **BV** sisältyi toteamuksia, jotka tukivat sekä valittajien että vastapuolten näkemyksiä. Vastapuolten näkemyksiä tukevat toteamukset esitettiin tiivistetysti seuraavasti (tuomion 129 kohdassa):
- ”Tuomioon sisältyvät viittaukset jäsenvaltioille annettuun harkintavaltaan, tarve varmistaa kansallisten korvausjärjestelmien rahoituksen kestävyys, se seikka, ettei korvauksen tarvitse olla sama kuin se, jota rikoksentehtäjältä vaadittaisiin, ’puhtaasti symbolisen’ tai ’ilmeisen riittämättömän’ korvauksen kieltäminen ja sellaisten järjestelmien lähtökohtainen hyväksyminen, joissa käytetään kiinteämääräisiä korvauksia, tukevat kaikki valtion näkemystä.”
- 41 Valittajien näkemyksen osalta Court of Appeal pani merkille tuomioon **BV** sisältyvät ”toistuvat viittaukset” sekä aineelliseen vahinkoon että aineettomaan vahinkoon ja totesi (129 kohdassa) seuraavaa:

”Selkeiden ja toistuvien viittausten ’henkiseen kärsimykseen’ ja aineelliseen vahinkoon voitaisiin kuitenkin katsoa tukevan valittajien näkemystä siitä,

ettei korvausta kivusta ja särystä voida alun alkaenkaan sulkea kokonaan korvausjärjestelmän ulkopuolelle.”

42 Tuomion Doyle ja Kelly 129 kohdassa Court of Appeal totesi seuraavaa:

”Asia BV tarjoaa nähdäkseni paljon viitteitä siitä, mikä on ’oikeudenmukainen ja riittävä’ korvaus, mutta siinä ei ilmaista ehdottomasti, onko jäsenvaltion maksettava jonkinlainen korvaus kivusta ja särystä.”

43 Court of Appeal katsoi, että sen kysymyksen ratkaisemiseksi, onko korvausjärjestelmästä korvattava sekä erityisiä että yleisiä vahinkoja (aineellinen vahinko ja aineeton vahinko), irlantilaisen tuomioistuimen voi olla tarpeen pyytää ennakkoratkaisua, mutta se ei ollut valmis esittämään tällaista ennakkoratkaisupyyntöä kyseisessä asiassa muun muassa siksi, että se piti sitä enneaikaisena.

Asian kannalta merkityksellinen kansallinen oikeuskäytäntö, jossa tarkastellaan aineetonta vahinkoa

44 Irlannin oikeudessa ei ole ratkaistu sitä, millaista vahinkoa tahallisen väkivaltarikoksen uhrille on aiheuduttava, jotta kyseessä on aineeton vahinko. Tämä ei ole yllättävää, koska korvausjärjestelmästä ei korvata tällaisia vahinkoja. On kuitenkin huomattava, että Circuit Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) on viime aikoina tarkastellut jonkin verran aineettoman vahingon ulottuvuutta tietosuojaan yhteydessä.

45 Tuomioissa **Kaminski v. Ballymaguire Foods Limited**, [2023] IECC 5, [– –] [tuomari] oli vakuuttunut siitä, että siitä, että vastaaja oli rikkonut vuoden 2018 tietosuojalain (Data Protection Act 2018) 117 §:ää ja/tai yleistä tietosuojasetusta, oli aiheutunut kantajalle suurta häpeää ja unettomuutta ja että hän oli oikeutettu korvaukseen aineettomasta vahingosta. Kyseinen tuomioistuin esitti pääpiirteissään tekijät, joita todennäköisesti sovelletaan arvioitaessa aineetonta vahinkoa ja joihin kuuluivat seuraavat:

”Aineetonta vahinkoa koskevan vaatimuksen esittämiselle ei ole määritetty mitään vakavuuden vähimmäistasetta. Korvaukseen aineettomasta vahingosta ei kuitenkaan riitä ’pelkkä harmi’.

Tietosuojaloukkauksen ja vaadittujen vahingonkorvausten välillä on oltava yhteys.

Jos vahinko on aineeton, sen on oltava todellinen eikä spekulatiivinen.

Vahingot on näytettävä toteen. On erittäin suotavaa esittää näyttöä sen tueksi. Näin ollen esimerkiksi vaadittaessa vahingonkorvauksia psyykkisestä pahoinvoinnista ja ahdistuneisuudesta, on suotavaa esittää riippumatonta näyttöä, kuten psykologin lausunto tai lääketieteellisiä todisteita. – –”

Kivusta ja särystä myönnettävien korvausten tehtävää ja arviointia koskeva asian kannalta merkityksellinen oikeuskäytäntö

- 46 Kivusta ja särystä (tai aineettomista vahingoista) myönnettävien korvausten tehtävää tarkasteltiin Supreme Courtin (ylin tuomioistuin, Irlanti) ratkaisussa **Sinnott v. Quinnsworth**, [1984] ILRM 523, jossa kyseisen tuomioistuimen presidentti totesi seuraavaa (sivulla 531):

”Korvauksen kivusta ja särystä on tarkoitus edustaa oikeudenmukaista ja kohtuullista rahallista korvausta kivusta, särystä, haitoissa ja elämässä mielihyvää tuottavien asioiden menettämisestä, joita vamma on aiheuttanut ja aiheuttaa kantajalle.”

- 47 Mietinnössään ”Compensating the Victims of Crime” [–] Law Reform Commission (lakiuudistuksia käsittelevä komitea) huomauttaa, että minkä tahansa rikoksen uhrilla on mahdollisuus nostaa kanne sitä henkilöä vastaan, joka on väitetysti aiheuttanut hänelle vamman tai vammoja, koska rikos merkitsee tavallisesti myös deliktiperusteista rikkomusta (tortious wrongdoing), kuten pahoinpitely.

- 48 Rikoksenteikijän maksettavaksi tulevien vahingonkorvausten arvioinnista Court of Criminal Appeal (rikosylöioikeus, Irlanti) totesi asiassa **The People (DPP) v. Lyons**, [2014] IECCA 27, seuraavaa:

”On lähes itsestään selvää, että henkilö, joka rikollisella teolla aiheuttaa vamman tai vahinkoa toiselle henkilölle, on erikseen ja varmasti velvollinen maksamaan täysimääräisen korvauksen yksityisoikeudellisessa oikeudenkäynnissä. Se edustaa yksityisoikeudellista korvausvastuuta, joka on riippumaton tuomitun henkilön rikosoikeudellisesta korvausvastuusta.”

- 49 Jos ei oteta huomioon mahdollisuutta määrätä varoittavia vahingonkorvauksia, vahingonkorvausten, jotka rikoksenteikijä on velvollinen maksamaan tällaisen deliktiperusteisen vahingonkorvausvastuun osalta, määrä määräytyy todennäköisesti tuomarineuvoston (Judicial Council) vuonna 2021 antamien henkilövammoja koskevien suuntaviivojen (Personal Injury Guidelines), joissa eritellään erityyppisistä henkilövammoista myönnettävän oikeudenmukaisen vahingonkorvauksen taso, perusteella.

- 50 Supreme Court pani tuomiossa **DPP v. Stephen Duffy**, [2023] IESC 1, merkille tuomion **BV** merkityksen ja totesi sen 67 kohdassa seuraavaa:

”[Unionin tuomioistuin] totesi myös, ettei rikoksen uhreille myönnettävän ’oikeudenmukaisen ja riittävän’ korvauksen välttämättä tarvitse vastata vahingonkorvausta, joka rikoksenteikijä voitaisiin velvoittaa maksamaan täytenä hyvityksenä. Se pikemminkin myötävaikuttaa heille aiheutuneen aineellisen vahingon ja aineettoman vahingon hyvittämiseen. Jäsenvaltioilla oli lisäksi oikeus varmistaa korvausjärjestelmiensä rahoituksen kestävyys. Myönnettävissä korvauksissa on kuitenkin otettava huomioon rikoksen

uhrille aiheutuneiden seurausten vakavuus, eikä korvaus voi olla ’puhtaasti symbolinen tai ilmeisen riittämätön’.”

UNIONIN TUOMIOISTUIMELLE ESITETTÄVÄN ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN TARPEELLISUUS

- 51 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan vaikuttaa siltä, että tarvitaan selvennystä siihen, edellytetäänkö korvausdirektiivissä, että jäsenvaltio(t) myöntää (myöntävät) uhreille korvausta sekä aineellisista vahingoista että aineettomasta vahingosta. Edustavatko unionin tuomioistuimen tuomiossa **BV** määrittämät ”merkitykselliset seikat” vähimmäisvaatimuksia, joiden on täyttyttävä sen varmistamiseksi, että korvausjärjestelmästä myönnetään 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu riittävä ja oikeudenmukainen korvaus tahallisen väkivaltarikoksen uhreille?
- 52 Jos näin on, vaikuttaa myös siltä, että tarvitaan selvennystä siihen, mitkä vahinkomuodot kuuluvat ”aineettoman vahingon” piiriin ja kuuluuko siihen erityisesti uhreille aiheutunut ”kipu ja särky”. Lyhyesti sanottuna, ovatko jäsenvaltiot velvollisia myöntämään jonkinlaisen korvauksen kivusta ja särystä?
- 53 Tuomiosta **BV** ilmenee lisäksi selvästi, että korvausdirektiivissä tarkoitettu oikeudenmukainen ja riittävä korvaus ei välttämättä vastaa vahingonkorvausta, joka kyseisen rikoksen tekijä voitaisiin velvoittaa maksamaan uhreille henkilövammoja koskevien suuntaviivojen perusteella. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan selvennystä tarvitaan yhtäältä täyden korvauksen (vahingonkorvaukset, jotka uhreille todennäköisesti myönnetään rikoksentehtijään nähden) ja toisaalta määrän, joka muodostaa korvausdirektiivissä tarkoitetun oikeudenmukaisen ja riittävän korvauksen, keskinäiseen suhteeseen.

PERUSTEET ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄMISELLE

- 54 Kaikki ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn osapuolet väittävät, että voidakseen ratkaista edellä kuvatut plenary-menettelyssä esille tulevat kysymykset ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tarvitsee unionin tuomioistuimen apua korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan tulkinnassa.
- 55 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on samaa mieltä siitä, että unionin tuomioistuimen tuomion **BV** antamisen jälkeen tarvitaan lisäselvyyttä siihen, onko korvausjärjestelmä, jossa korvausta kivusta ja särystä ei voida myöntää silloin, kun rikos ei ole johtanut uhrin kuolemaan, korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaisten Irlannin veloitteiden vastainen ja jos on, mitä perusteita ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen olisi käytettävä arvioidessaan kivusta ja särystä myönnettäviä korvauksia.
- 56 Ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle on ilmoitettu, että High Courtissa on vireillä noin 17 erillistä asiaa, joissa tämä sama kysymys on tullut esille. Näidenkin asioiden käsittelyssä hyödytään avusta, jota unionin tuomioistuin voisi antaa tässä menettelyssä.

- 57 Voidakseen ratkaista edellä kuvatut plenary-menettelyssä esille tulevat kysymykset ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tarvitsee unionin tuomioistuimen apua korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan tulkinnassa ja jäljempänä muotoiltavien kysymysten ratkaisemisessa.

ENNAKKORATKAISUKYSYMYKSET

- a) Edellyttääkö direktiivin 2004/80/EY (jäljempänä **korvausdirektiivi**) 12 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltioille asetettu velvoite myöntää tahallisten väkivaltarikosten uhreille oikeudenmukaiset ja riittävät korvaukset, että uhrille myönnetään korvausta tuomiossa **Presidenza del Consiglio dei Ministri v. BV** (C[-]129/19, EU:C:2020:566) tarkoitetuista aineellisesta vahingosta ja aineettomasta vahingosta?
- b) Jos kysymykseen a vastataan myöntävästi, minkälaiset vahingot kuuluvan aineettoman vahingon piiriin?
- c) Kuuluuko etenkin uhrille aiheutunut kipu ja särky aineettoman vahingon piiriin?
- d) Jos kysymyksiin a ja c vastataan myöntävästi – ja kun pidetään mielessä, että jäsenvaltioiden on varmistettava korvausjärjestelmiensä rahoituksen kestävyys –, millainen suhde uhrille korvausdirektiivin mukaisesti myönnettävällä oikeudenmukaisella ja riittävällä korvauksella olisi oltava deliktiperusteisiin vahingonkorvauksiin, jotka asianomaisen rikoksenteijän kyseiseen tekoon syyllistyneenä olisi maksettava uhrille?
- e) Voidaanko tahallisten väkivaltarikosten uhreille kansallisessa korvausjärjestelmässä (Scheme of Compensation for Personal Injuries Criminally Inflicted) säädettyä korvausta pitää korvausdirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna oikeudenmukaisena ja riittävänä korvauksena, jos uhrille myönnetään 645,65 euroa korvauksena vakavasta silmävammasta, joka on johtanut pysyvään näkökyvyn heikentymiseen?

ENNAKKORATKAISUA PYYTÄVÄN TUOMIOISTUIMEN NÄKEMYS

- 58 Euroopan unionin tuomioistuimen suosituksissa kansallisille tuomioistuimille ennakkoratkaisupyyntöjen tekemisestä (EUVL 2019, C 380, s. 1) todetaan, että ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin voi myös ilmaista lyhyesti oman näkemyksensä ennakkoratkaisukysymyksiin annettavasta vastauksesta, koska tällainen ilmoitus on hyödyllinen unionin tuomioistuimelle.
- 59 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemys edellä kysymyksissä a–c esille tulevista seikoista on seuraava:

Unionin tuomioistuimen (tuomion **BV** 60, 64 ja 69 kohdassa) esittämää kolmea viittausta ”oikeudenmukaiseen ja riittävään korvaukseen”, joka pitää sisällään ”aineellisen vahingon” lisäksi nimenomaisesti myös ”henkisen

kärsimyksen”, viittaavat vahvasti siihen, ettei aineettomasta vahingosta myönnettävää korvausta voida sulkea kokonaan pois.

Aineetonta vahinkoa ei voida erottaa käsitteellisesti kivusta ja särystä, joiden osalta aineettomasta vahingosta maksettavien korvausten on tarkoitus edustaa oikeudenmukaista ja kohtuullista rahallista korvausta.

Unionin tuomioistuin totesi lisäksi tuomion **BV** 64 kohdassa, että uhreille myönnettävä korvaus ”myötävaikuttaa heille aiheutuneen aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen hyvittämiseen”. Sen jälkeen se totesi, että tämän myötävaikutuksen voidaan katsoa olevan ”oikeudenmukainen ja riittävä”, jos sillä kompensoidaan riittävässä määrin ”kärsimykset”, joita uhreille on aiheutunut. Viittaus *kärsimykseen* puoltaa myös vahvasti sitä, että kivusta ja särystä on myönnettävä ainakin jonkinlainen korvaus.

On myös vaikea nähdä, miten korvauksessa voidaan katsoa otettavan huomioon uhrille aiheutuneiden ”seurausten vakavuus” (kuten tuomion **BV** 63 ja 69 kohdassa todetaan), jos kivusta ja särystä myönnettävät korvaukset suljetaan kokonaan korvausjärjestelmän ulkopuolelle.

Näin ollen, jotta uhrille myönnettävää korvausta voidaan pitää oikeudenmukaisena ja riittävänä korvauksena 12 artiklan 2 kohdan nojalla, sen on myötävaikutettava jossain määrin kivun ja säryn hyvittämiseen.

22.3.2024